

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

УДК 316.4.051:378.147-027.561:373.011.3-051:811.161.2:82(477)(045)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.13996811>

Сучасні тенденції професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури в закладах вищої освіти України

Швардак Маріанна Василівна

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет, 89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська 26, Україна, ORCID <https://orcid.org/0000-0002-9560-9008>

Прийнято: 19.09.2024 | Опубліковано: 29.09.2024

***Анотація.** Мета статті полягає в розкритті сучасних тенденцій професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури в закладах вищої освіти України. Основні методи дослідження: аналіз наукових джерел, систематизація інформації для оцінювання наявних тенденцій сучасної професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури в закладах вищої освіти. У результатах дослідження з'ясовано, що в ТОП-10 ключових тенденцій професійної підготовки входять: компетентнісний підхід, цифровізація освіти, інклюзивна освіта, інтерактивні методики навчання, практикоорієнтоване навчання, інтернаціоналізація та академічна мобільність, рефлексивне навчання та самоаналіз, розвиток м'яких навичок (soft skills), професійний розвиток упродовж життя та формування громадянських і національних цінностей. Виявлено, що для реалізації сучасних тенденцій*

*професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури в закладах вищої освіти необхідно впровадити низку стратегій та практичних підходів. Відповідно, у статті окреслено ключові шляхи, які можуть бути ефективними в цьому процесі. Разом з тим, окреслення шляхів реалізації зобов'язало визначити ключові виклики, з якими стикається професійна підготовка майбутніх учителів української мови та літератури в закладах вищої освіти України. Серед них: недостатнє фінансування, застарілі навчальні програми, недостатня практикоорієнтованість професійної підготовки, необхідність адаптації до нових вимог, відсутність інноваційних методик викладання, дефіцит кваліфікованих викладачів, нестабільна соціально-політична ситуація, консервативні підходи в освіті, проблеми з комунікацією між ЗВО та школами, високі вимоги до вчителів. У **висновках** зазначено, що окреслені сучасні тенденції професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури спрямовані на формування всебічно розвиненої особистості, здатної ефективно працювати в динамічному освітньому середовищі. Реалізація цих тенденцій сприятиме підвищенню якості освіти в Україні та розвитку української мови і культури.*

***Ключові слова:** тенденції, професійна підготовка, майбутні вчителі української мови та літератури, шляхи, виклики.*

Modern trends in the professional training of future teachers of the Ukrainian language and literature in higher education institutions of Ukraine

Shvardak Marianna

doctor of pedagogical sciences, professor, professor of the department of pedagogy of preschool, primary education and educational management, Mukachevo State

University, 89600, Mukachevo, str. Uzhhorodskaya 26, Ukraine, ORCID
<https://orcid.org/0000-0002-9560-9008>

Abstract. *The purpose of the article turns into the disclosure of modern trends in the professional training of future teachers of the Ukrainian language and literature in higher education institutions of Ukraine. The main methods of research: analysis of scientific sources, systematization of information for the assessment of current trends in the modern professional training of future teachers of the Ukrainian language and literature in institutions of higher education. The results of the study revealed that the TOP-10 key trends in professional training include: competency-based approach, digitalization of education, inclusive education, interactive learning methods, practice-oriented learning, internationalization and academic mobility, reflective learning and introspection, development of soft skills (soft skills), professional development in prolonging life and forming civic and national values. It was revealed that in order to implement modern trends in the professional training of future teachers of the Ukrainian language and literature in institutions of higher education, it is necessary to implement a number of strategies and practical approaches. then, the article outlines key ways that can be effective in this process. At the same time, outlining the ways to implement the software required the key tasks with which the professional training of future teachers of the Ukrainian language and literature in higher education institutions of Ukraine is achieved. Among them: insufficient funding, outdated curricula, insufficient practical orientation of professional training, the need to adapt to new requirements, the availability of innovative teaching methods, a shortage of qualified teachers, an unstable socio-political situation, conservative approaches in education, problems with communication between higher education institutions and schools, high . requirements for teachers. The conclusions revealed that the identified modern trends in the professional training of future teachers of the Ukrainian language*

and literature are aimed at the formation of a comprehensively developed personality capable of working effectively in a dynamic educational environment. The implementation of these trends will contribute to the improvement of the quality of education in Ukraine and the development of the Ukrainian language and culture.

Keywords: *trends, professional training, future teachers of the Ukrainian language and literature, ways, challenges.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Державотворчі процеси сьогодення спонукають до докорінних змін в галузі освіти, застосування нових підходів до визначення змісту освіти. Успішність модернізації Нової української школи сприяє науково-теоретичному обґрунтуванню інноваційних підходів до організації професійної підготовки у закладах вищої освіти та впровадженню в практику кращих надбань сучасної початкової, базової, профільної та вищої школи [3, с. 169].

Проблема підготовки висококваліфікованих компетентних фахівців є актуальною в усіх сферах суспільного життя, зокрема в освіті. Сьогодні, як у національній, так і в закордонній науці, увагу дослідників привертає проблема «активного ставлення людини до свого розвитку на етапі професійного становлення...» [11, с. 86]. У реалізації цього завдання провідна роль відведена вчителю-філологу, який покликаний забезпечити розвиток інтелекту в школярів, формувати у них національну свідомість, прилучати до цінностей української та світової культури, наповнити здобувачів освіти потенціалом фольклору та художньої літератури. Стимулювати прагнення до самовдосконалення та саморозвитку, виховувати молоду генерацію активних, діяльних громадян. Саме тому вчитель української мови та літератури має стати не просто транслятором

педагогічних чи методичних знань, а креативним лідером, засновником освітніх інновацій, розвиненою особистістю [3, с. 169].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових праць показав, що систему професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури досліджували Т. Бондар [1]; В. Коваль, К. Маслюк [3; 4]; Т. Кулікова [6]; О. Кучерук, С. Караман, О. Караман, Н. Віннікова [7]; О. Лілік [8]; Л. Овсієнко [9]; О. Семеног [10]; Т. Шарова [12]; М. Ячменик [14].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз сучасних наукових праць виявив, що недостатньо дослідженими залишаються сучасні тенденції професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури, їх шляхи ефективної реалізації та виклики, з якими стикаються в умовах сьогодення заклади вищої освіти України. Це підтверджує актуальність і практичну значущість обраної проблематики.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті: розкрити сучасні тенденції професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури в закладах вищої освіти України.

Завдання:

- виділити ТОП-10 ключових тенденцій професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури в закладах вищої освіти України;
- окреслити шляхи ефективного впровадження тенденцій професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури в закладах вищої освіти;
- визначити виклики, з якими стикається професійна підготовка майбутніх учителів української мови та літератури в закладах вищої освіти в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів. Сучасні тенденції професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури в закладах вищої освіти

розглядаємо як актуальні напрями розвитку освітнього процесу, які визначають зміст, форми, методи і підходи до професійної підготовки (навчання) майбутніх педагогів. Ці тенденції спрямовані на забезпечення відповідності підготовки майбутніх учителів вимогам сучасного суспільства, освітніх та професійних стандартів, а також запитам здобувачам освіти.

Аналіз сучасних тенденцій професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури в закладах вищої освіти України відображає широкі зміни в педагогічній освіті та підходах до навчання. Виділимо ТОП-10 ключових тенденцій професійної підготовки:

1. Компетентнісний підхід. Основою сучасної освіти є компетентнісний підхід, який передбачає розвиток не лише знань, а й умінь, навичок і цінностей, які дозволять учителям застосовувати знання на практиці. Це стосується як глибокого знання української мови і літератури, так і методики її викладання, педагогічних і соціальних навичок. Майбутній учитель має вміти адаптувати навчальні матеріали до рівня учнів, розвивати в них критичне мислення і комунікативні здібності [2].

2. Цифровізація освіти. Пандемія COVID-19 значно прискорила цифровізацію в освітньому процесі. Важливість цифрової грамотності для вчителів української мови і літератури зростає, адже вони мають не лише викладати матеріал, але й ефективно використовувати цифрові інструменти для створення інтерактивних завдань, проведення дистанційних занять, спілкування з учнями та батьками. Вивчення й активне використання онлайн-платформ (Moodle, Google Classroom), цифрових бібліотек та освітніх ресурсів стало обов'язковою частиною професійної підготовки [5].

3. Інклюзивна освіта. Підготовка майбутніх учителів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами є важливою складовою освітнього процесу. Інклюзивна освіта спрямована на те, щоб учителі могли забезпечити рівний

доступ до навчання для всіх учнів, незалежно від їх фізичних чи когнітивних можливостей. Це вимагає знань із психології, соціальної роботи, а також розуміння методик диференційованого та індивідуального підходу до кожного учня.

4. Інтерактивні методики навчання. Замість традиційного лекційного викладу все більшої популярності набирають інтерактивні методики, такі як проєктне навчання, кейс-метод, дебати, гейміфікація, коворкінг. Вони дозволяють студентам не лише запам'ятовувати інформацію, а й активно брати участь в освітньому процесі, застосовувати знання на практиці та розвивати критичне мислення. Це сприяє глибшому засвоєнню матеріалу та формуванню навичок самостійного мислення [15].

5. Практикоорієнтоване навчання. Зросла роль практичної підготовки майбутніх учителів. Проходження педагогічної практики, активна участь у проєктній та грантовій діяльності під час навчання допомагають майбутнім учителям набути реальний досвід роботи в освітніх установах. Такий підхід готує студентів до викликів, з якими вони можуть зіткнутися на робочому місці, й дає змогу краще зрозуміти специфіку роботи з учнями [2].

6. Інтернаціоналізація та академічна мобільність. Важливою тенденцією є розширення міжнародної співпраці між українськими та іноземними закладами вищої освіти. Програми обміну, академічна мобільність, участь у міжнародних конференціях і семінарах допомагають студентам і викладачам переймати світовий досвід, знайомитися з новими методиками викладання та кращими практиками інших країн. Це також сприяє формуванню у студентів глобального погляду на професію вчителя.

7. Рефлексивне навчання та самоаналіз. Одним із важливих елементів підготовки вчителів є розвиток уміння рефлексії. Майбутні вчителі повинні навчитися аналізувати свою професійну діяльність, усвідомлювати власні

помилки, працювати над їх виправленням і самовдосконалюватися. Рефлексивне навчання допомагає студентам розвивати критичний підхід до власної педагогічної практики й стимулює професійний розвиток впродовж усієї кар'єри.

8. Розвиток м'яких навичок (soft skills). Поряд із професійними знаннями та навичками, велика увага приділяється розвитку soft skills, таких як комунікаційні навички, емоційний інтелект, адаптивність, здатність до співпраці та управління конфліктами. Ці навички є ключовими для успішної роботи з учнями та батьками, а також для управління освітнім процесом у класі [13].

9. Професійний розвиток упродовж життя. Важливим аспектом є те, що сучасні вчителі мають бути готовими до постійного професійного вдосконалення. Це включає участь у програмах післядипломної освіти, семінарах, вебінарах, тренінгах та курсах підвищення кваліфікації. Сучасні технології дозволяють учителям легко отримувати доступ до нових знань та методик викладання, що є необхідним у швидкозмінному світі [13].

10. Формування громадянських та національних цінностей. У контексті соціально-політичних змін в Україні, зросла роль національно-патріотичного виховання та формування громадянської свідомості. Майбутні вчителі української мови та літератури є носіями національних цінностей і культури, тому їхня підготовка включає розвиток розуміння важливості мови як державного інструмента, а також виховання учнів у дусі патріотизму та громадянської відповідальності.

Ці тенденції відображають перехід від традиційної освітньої парадигми до більш гнучкої, динамічної системи, орієнтованої на потреби сучасного суспільства й учнів, яка вимагає від учителів високого рівня професійності, відкритості до змін і постійного розвитку.

Для реалізації сучасних тенденцій професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури в закладах вищої освіти України

необхідно впровадити низку стратегій та практичних підходів. Нижче наведені ключові шляхи, які можуть бути ефективними в цьому процесі:

1. Впровадження компетентнісного підходу.

- Реформування навчальних програм. Програми підготовки вчителів мають бути оновлені з урахуванням компетентнісного підходу. Дуже важливо, щоб це було не простою формальністю. Необхідно зосередитися на розвитку у студентів не тільки теоретичних знань, а й навичок аналізу, критичного мислення, комунікації, нестандартного вирішення проблем.
- Використання реальних кейсів. Студенти мають працювати над реальними освітніми ситуаціями, що допоможе їм розвивати практичні компетентності й приймати ефективні рішення в майбутній професійній діяльності.

2. Розширення використання цифрових технологій.

- Оновлення технічної бази. Забезпечення закладів вищої освіти сучасним обладнанням і програмним забезпеченням для ефективної реалізації дистанційного й змішаного навчання. Необхідно інвестувати в створення цифрових освітніх платформ та інструментів.
- Підвищення цифрової грамотності студентів і викладачів. Організація тренінгів, семінарів для викладачів щодо використання сучасних освітніх технологій. Студенти також повинні проходити курси з розвитку цифрових навичок.

3. Інтеграція інклюзивної педагогіки.

- Оновлення програм педагогічної підготовки. Додати до навчальних планів навчальну дисципліну з інклюзивної освіти, що включатиме теоретичну базу та практичні методики роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

- Практика роботи з інклюзивними класами. Педагогічна практика студентів має включати досвід роботи в школах, де є інклюзивні класи. Це допоможе майбутнім учителям зрозуміти потреби різних учнів і адаптувати освітній процес відповідно до цих потреб.

4. Впровадження інтерактивних методик навчання.

- Тренінги для викладачів. Проведення постійних семінарів для викладачів закладів вищої освіти з використання сучасних інтерактивних методик, таких як проєктне навчання, гейміфікація, дебати тощо.
- Розробка інтерактивних навчальних матеріалів. Викладачі повинні розробляти такі навчальні матеріали, які передбачають активну участь студентів в освітньому процесі, стимулюють їх мислити, висловлювати власні думки, створювати проєкти [15].

5. Підвищення ролі практики в підготовці вчителів.

- Посилення зв'язків зі школами. Створення партнерських відносин між університетами та школами для надання студентам можливості проходити регулярну педагогічну практику. Це можуть бути як короткострокові стажування, так і тривала практика під час навчання.
- Реальні проєкти й стажування. Організація проєктів у співпраці зі школами та громадськими організаціями, де студенти можуть брати участь у розробці та реалізації освітніх програм і навчальних планів.

6. Підтримка міжнародної мобільності та інтернаціоналізації.

- Участь у міжнародних програмах обміну. Заклади вищої освіти повинні активно співпрацювати з європейськими університетами та іншими міжнародними інституціями для надання можливостей студентам брати участь у програмах обміну, стажування за кордоном, а також відвідувати міжнародні конференції.

- Адаптація навчальних програм до міжнародних стандартів. Викладання має здійснюватися за програмами, що відповідають міжнародним вимогам, що дозволить студентам бути конкурентоздатними на світовому ринку праці.

7. Запровадження рефлексивного підходу.

- Розвиток культури саморефлексії. Студенти повинні регулярно займатися самоаналізом власної діяльності. У навчальних програмах мають бути передбачені індивідуальні та групові завдання, які сприяють рефлексії над власним навчальним досвідом і професійними навичками.
- Впровадження рефлексивних щоденників. Студенти можуть вести рефлексивні щоденники, в яких вони описують свої успіхи та труднощі під час навчання та педагогічної практики, аналізують свої дії та шукають способи вдосконалення.

8. Розвиток soft skills.

- Інтеграція soft skills в освітній процес. Навчальні програми мають включати завдання, що сприяють розвитку м'яких навичок, таких як лідерство, комунікація, стресостійкість, здатність до співпраці, вирішення конфліктів [13].
- Організація тренінгів і семінарів. Заклади вищої освіти можуть проводити спеціалізовані тренінги з розвитку soft skills для студентів, які допоможуть їм у майбутній педагогічній діяльності.

9. Підтримка професійного розвитку впродовж життя.

- Післядипломна освіта. Університети повинні пропонувати програми післядипломної освіти та курси підвищення кваліфікації, що дають змогу вчителям постійно вдосконалювати свої знання та навички.

- Онлайн-курси та вебінари. Розвиток онлайн-освіти дозволяє створювати доступні курси для вчителів, що можуть бути доступні у будь-який час і забезпечувати постійний професійний розвиток.

10. Формування громадянських та національних цінностей.

- Інтеграція національно-патріотичного виховання. Навчальні плани мають включати аспекти виховання громадянської відповідальності, патріотизму та розуміння культурної ідентичності через літературу та мову.
- Партнерство зі школами для реалізації проєктів. Студенти можуть брати участь у культурних та патріотичних проєктах у школах, що сприяє формуванню в учнів національної свідомості.

Визначені шляхи спрямовані на ефективну реалізацію сучасних тенденцій у підготовці вчителів, що відповідають викликам сьогодення і потребам сучасного освітнього середовища.

Окреслення шляхів реалізації зобов'язує нас визначити ключові виклики, з якими стикається професійна підготовка майбутніх учителів української мови та літератури в закладах вищої освіти України:

1. Недостатнє фінансування.

- Обмежене бюджетне фінансування закладів вищої освіти призводить до недостатнього забезпечення закладів вищої освіти сучасним обладнанням, технологіями та навчальними матеріалами. Це також обмежує можливості для професійного розвитку викладачів.

2. Застарілі навчальні програми.

- Деякі програми професійної підготовки вчителів не оновлюються вчасно, що не відповідає сучасним вимогам освіти, інноваційним методам навчання та потребам ринку праці. Це може призвести до підготовки фахівців, які не відповідають сучасним професійним стандартам.

3. Недостатня практико орієнтованість професійної підготовки.

- Практична підготовка майбутніх учителів часто недостатня або неадекватно організована. Це призводить до того, що студенти не отримують достатнього досвіду роботи в реальних умовах аудиторного навчання.

4. Необхідність адаптації до нових вимог.

- Впровадження інклюзивної освіти, зміна педагогічних підходів і розвиток цифрових технологій вимагають швидкої адаптації освітніх програм і методик, що може бути складним процесом для закладів вищої освіти.

5. Відсутність інноваційних методик викладання.

- У деяких випадках викладачі не мають достатнього досвіду або підготовки для впровадження сучасних інтерактивних та інноваційних методик навчання. Це обмежує можливості студентів для розвитку критичного мислення та практичних навичок.

6. Дефіцит кваліфікованих викладачів.

- У закладах вищої освіти може спостерігатися нестача викладачів, які мають досвід роботи в школах та можуть передати практичні навички студентам. Це негативно впливає на якість професійної підготовки.

7. Нестабільна соціально-політична ситуація.

- Політичні та економічні нестабільності можуть впливати на систему освіти, призводячи до змін у фінансуванні, управлінні та пріоритетах у професійній підготовці вчителів.

8. Консервативні підходи в освіті.

- Освітня система може бути закритою до нових ідей і підходів, що ускладнює впровадження інновацій в освітній процес. Застосування виключно традиційних методів викладання може заважати прогресу.

9. Проблеми з комунікацією між ЗВО та школами.

- Відсутність ефективної комунікації між закладами вищої освіти та школами може призвести до того, що програми підготовки не відповідають реальним потребам шкіл, а також до недостатньої інтеграції практики в освітній процес.

10. Високі вимоги до вчителів.

- У сучасних умовах до вчителів пред'являються високі вимоги, що включають знання цифрових технологій, сучасних освітніх технологій, інклюзивних практик, різноманітних методик викладання. Це може викликати стрес і невпевненість у майбутніх вчителів.

Ці виклики вимагають комплексного підходу та зусиль з боку держави, закладів вищої освіти, педагогів-практиків та суспільства загалом для забезпечення якісної професійної підготовки майбутніх учителів.

Висновки. Отже, окреслені сучасні тенденції професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури спрямовані на формування всебічно розвиненої особистості, здатної ефективно працювати в динамічному освітньому середовищі. Реалізація цих тенденцій сприятиме підвищенню якості освіти в Україні та розвитку української мови і культури.

Список використаних джерел:

1. Бондар Т. Важливість підготовки майбутніх учителів української мови та літератури в міжкультурному середовищі. *Молодь і ринок*. 2022. № 5/203.

2. Довгань Л. Сучасні підходи та тенденції професійної підготовки майбутніх філологів-перекладачів у системі вищої освіти. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2023. №69. С. 152-163.

3. Коваль В. Тенденції розвитку компетентнісно зорієнтованої мовної освіти у підготовці майбутніх учителів української мови і літератури. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*, 2022. №1 (25), С.168-178.

4. Коваль В., Маслюк К. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури з використанням інноваційних освітніх технологій. *Молодь і ринок*. 2024. №6/226, С.18-25.

5. Кузнецова О., Жарко А. Сучасні тенденції професійної підготовки майбутніх вчителів в освітньому середовищі закладу вищої освіти. *Реалізація в дошкільній та початковій освіті принципів демократії: зваженість, обізнаність, досвід: матеріали V Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф.* (Київ 15 верес. 2022 р.). Київ, 2022.

6. Кулікова Т. В. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури: компетентнісний підхід. *The baltic approach in the training of teachers-philologists*. 2023. № 7. С. 37.

7. Кучерук О. А., Караман С. О., Караман О. В., Віннікова Н. М. Використання ІКТ для формування фахових компетентностей у майбутніх учителів української мови і літератури. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Вип. 71. № 3. С. 196-214.

8. Лілік О. Контроль освітніх досягнень здобувачів у процесі професійної підготовки майбутніх учителів української мови й літератури в магістратурі. *Дидактика*. 2023. № 6-7. С. 21-28.

9. Овсієнко Л. Підготовка майбутніх учителів української мови і літератури в контексті інформатизації як наскрізної тенденції у розвитку вищої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. №1(105), С. 237-249.

10. Семеног О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури: монографія. Суми: ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. 403 с.

11. Толков О. С. Розвиток методичної компетентності викладача вищої школи. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія «Психологічні науки»*. Кам'янець-Подільський, 2012. Вип. 4. 212 с.
12. Шарова Т. М. Фахова підготовка майбутніх вчителів української мови і літератури засобами масових онлайн-курсів на платформі Edera. *Тренди в освіті: матеріали Міжнар. наук.-метод. семінару*. 21 березня 2019. С. 81-86.
13. Швардак М. В. Освітні тренди в умовах Нової української школи. *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2022. Вип. 89. С. 136–140.
14. Ячменик М. М. Підготовка майбутніх учителів української мови і літератури до використання засобів медіаосвіти у професійній діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04; Сум. держ. пед. ін-т ім. А.С.Макаренка. Суми, 2019. 20 с.
15. Kharchenko N., Shvardak M., Shelestova L., Trubacheva S. Analysis of the effectiveness of technology integration (interactive whiteboards, online platforms, etc.) in modern education. *Brazilian Journal of Education, Technology and Society*. 2024. Vol. 17. No. se1. P. 65-72.